

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ВІЙСЬКОВИХ ТА ЇХ СІМЕЙ	
Нетребя О. О., Розіна І. В.	236
ТИПОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ПАТОЛОГІЄЮ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ: КОРЕЛЯЦІЯ З ПСИХОЕМОЦІЙНИМ СТАНОМ	
Тараненко О.П., Савенкова І.І., Павлова І.Г.	240
ПОРУШЕННЯ УВАГИ У КОНТЕКСТІ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ ОСОБИСТОСТІ	
Проняєва К.В., Астремська І. В.	242
ПРОБЛЕМА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
Аветісян К. А., Чебикін О.Я.	245
ОСОБЛИВОСТІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ВІЙНИ	
Келеш Т.О., Мельничук І. В.	249
ПІДЛІТКОВИЙ СУЇЦИД В УМОВАХ ВІЙНИ	
Діденко Г.М., Денисенко А.О.	252
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛАНІВ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ВІЙСЬКОВИХ	
Ходаківський О.І.	255
ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ ЯК ПРЕДИКТОРИ РОЗЛАДІВ СНУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРОБЛЕМИ	
Тітова О.М., Венгер Г.С.	258
КЛІНІЧНА ТИПОЛОГІЯ ДЕПРЕСИВНОГО СИНДРОМУ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ	
Трофімова Т. А., Венгер Г.С.	261
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СЛОВЕНІЇ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ	
Толмачева М. А., Мельничук І. В.	263
КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ КОМПЛЕКСНОГО ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У ДОРОСЛИХ ВНАСЛІДОК НЕСПРИЯТЛИВИХ УМОВ ЖИТТЯ	
Шумілова С.Д., Садова М.А.	266
ВПЛИВ ОСОБИСТІСНИХ РИС І КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ НА ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	
Яременко К. С., Савенкова І. І.	270
КОГНІТИВНИЙ, ЕМОЦІЙНИЙ ТА ОСОБИСТІСНИЙ РІВНІ ПРУШЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Ясинська Т.В., Полунін О.В.	274
THE ROLE OF PERSONALITY TRAITS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SUBJECTIVE WAR EXPERIENCE AND CHANGES IN EATING BEHAVIOR	
Holubenko A.S.	277

Процес адаптації військовослужбовців в умовах війни в Україні є багаторівневим, потребує системного мультидисциплінарного підходу, а також вдосконалення та розвитку. На сьогодні ми маємо труднощі в тому, що після повернення з фронту або перебуваючи на ротації бійці мають обмежений доступ до медичної та психологічної допомоги.

Психологічна та соціальна підтримка як і попередня підготовка до проживання екстремальних ситуацій та особистісні характеристики людини відіграють величезну роль в успішному проходженні процесу адаптації.

Для підвищення ефективності адаптації необхідно вдосконалювати програми психологічної реабілітації та соціальної підтримки, що сприятиме скорішому поверненню наших захисників до нормального життя.

Література:

1. Агаєв Н. А. Кокур О. М. Герасименко М. В. Пішко І. О. Лозінська Н. С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням: метод. посіб. Київ: НДЦГПЗСУ, 2018 с.156
2. Буряк О. О., Гіневський М. І. Соціальна адаптація армії України до нових умов існування. Збірник наукових праць Харківського університету повітряних сил 2014. Випуск 4, с.160-166
3. Волик О. М. Соціальний та духовний комфорт військовослужбовців строкової служби Збройних сил України. Військова медицина України. 2002, №1, с.92-94
4. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. – Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017 – 194с.
5. Молчанова В. О. Психологічна адаптація мобілізованих українців до військової служби в умовах війни. Психологія та психіатрія розділ 9 №16/2025 (с.91)
6. Низовець – Кропота О. А.»Професійна адаптація психолога в умовах ведення військових дій в Україні» «Вчені записки ТНУ ім. Вернадського серія: Психологія №1 2024, (с.20, с.74)

THE ROLE OF PERSONALITY TRAITS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SUBJECTIVE WAR EXPERIENCE AND CHANGES IN EATING BEHAVIOR

A.S. Holubenko

*South Ukrainian National Pedagogical University
named after K.D. Ushynsky» (Odesa)*

The level of stress was assessed using the Perceived Stress Scale, which consists of ten questions with a total score ranging from 0 to 40 points. Respondents indicated how often they experienced certain feelings and thoughts over the past month using a Likert scale from 0 ("never") to 4 ("very often"). The score interpretation was as follows: 0–13 indicated low stress, 14–26 – moderate stress, and 27–40 – high stress. Cronbach's alpha for the PSS-10 was 0.881.

The level of anxiety was assessed using the General Anxiety Disorder-7 questionnaire, which contains seven questions focused on the individual's mental state over the past two weeks. Respondents evaluated how often they experienced anxiety symptoms – from "not at all" to "nearly every day". The scoring was: 0–4 – no or minimal anxiety, 5–9 – mild anxiety, 10–14 – moderate anxiety, 15 and above – high anxiety.

Depression symptoms were measured using the Patient Health Questionnaire. This tool consists of nine questions corresponding to the main symptoms of depression, rated on a scale from 0 ("never") to 3 ("nearly every day"). The total score ranged from 0 to 27 points.

Personality traits were measured using the Ten-Item Personality Inventory (TIPI). This tool is adapted to assess the five-factor personality model, including extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability, and openness. Each item was rated on a 7-point scale from "strongly disagree" to "strongly agree". Items 2, 4, 6, 8, and 10 are reverse-coded, and the average score for each trait determines its level.

Eating habits were analyzed using a food frequency questionnaire translated into Ukrainian. Participants indicated how often they consumed 15 key food products on a 6-point scale from "almost every day" to "never". The Healthy Eating Index (HEI), ranging from 0 to 30 points, indicated overall dietary quality: 0–13 – unhealthy diet, 14–15 – normal diet, 16–30 – healthy diet [3].

An online survey method was chosen for the study, as it allows participation from respondents across different regions of the country. The survey collected information on the participants' socio-demographic characteristics (age, gender, education level, previous and current place of residence, satisfaction with current housing, and social status). In addition, respondents were asked to complete five validated self-report questionnaires to measure levels of stress, anxiety, depression symptoms, and to analyze their personality traits and eating habits.

During the study, it was decided to use the online survey method, as it enabled the inclusion of participants from various regions of the country. The survey collected data on socio-demographic characteristics of participants (age, gender, education level, previous and current place of residence, satisfaction with current housing, and social status). In addition, respondents were asked to fill out five validated self-assessment questionnaires that allowed measurement of stress, anxiety, depression symptoms, and an analysis of personality traits and dietary habits [1].

In the spring of 2024, a remote survey was conducted, gathering self-reports from participants regarding their psychological state, including levels of stress, anxiety, and depression. Changes in eating behavior were also examined, particularly appetite, weight dynamics, diet adjustments, and the amount of food consumed over the two years of wartime events.

The survey began with an introductory section providing information about the research project, its goals, and confidentiality principles. It is important to note that participants did not receive any financial or other rewards for participation.

On the first page of the questionnaire, all participants confirmed their informed consent by checking the appropriate box. The survey included a section with several demographic and social questions, which covered: age groups, gender, education level, type of previous and current housing, duration of stay in the conflict zone, satisfaction with housing conditions, and information on dietary changes and weight [5].

At the end of the survey, all participants received contact information for organizations providing psychological support in case of distress, as well as recommendations on healthy eating based on the Harvard model. More than a hundred

individuals aged 18 and older took part in the study, with the majority of participants being women and a smaller portion men (see Figure 1).

THE PROBLEM OF FAITH: METHODOLOGICAL SUPPORT AND ORGANIZATION OF EMPIRICAL RESEARCH

D.O. Simov

*South Ukrainian National Pedagogical University
named after K.D. Ushynsky» (Odesa)*

The study involved 350 individuals representing two conditionally defined categories: the main group—Ukrainian citizens residing in the country at the time of the study (approximately 53%), and the control group—Ukrainians living abroad (about 47%).

Among those who remained in Ukraine, 42% lived in regions distant from active hostilities and had not changed residence since the beginning of the war. A small portion (about 4%) had relocated from frontline regions to safer areas. Approximately 2% remained in dangerous zones, and another 2% participated in combat as part of the Armed Forces of Ukraine. Among those abroad, 40% left the country after the full-scale war began, while about 7% had emigrated earlier or for reasons unrelated to the war.

In terms of gender distribution, the majority were women (over 75%), and men made up around 25%. Age distribution was as follows: the largest share (over 35%) were aged 18–30; nearly the same (about 37%) were aged 31–45; 22% were aged 46–60; and 6% were 61 or older.

Regarding subjective assessment of their psychological condition, about 45% reported maintaining hope and inner strength despite challenges. Around 34% expressed confidence in their personal and collective ability to overcome difficulties. About 12% experienced a loss of faith and hope, though they viewed it as temporary. Another 9% expressed deep pessimism, believing the modern world is filled with evil and suffering beyond humanity's ability to cope.

In this study, faith is understood as a set of deep beliefs—both conscious and latent—that shape a person's perception of themselves, the social environment, and the general structure of being. To operationalize this construct, respondents were asked to choose the response that best reflected their personal system of meaning and values. If several options felt relevant, participants were instructed to select the most significant belief.

The study included an analysis of the distribution of deep beliefs as an expression of the participants' value orientations. About one-third of respondents identified with a religious worldview, recognizing faith in God or transcendent forces as their primary guiding principle. A notable portion expressed belief in the collective capacity of their people to overcome adversity, supporting ideas of national unity, victory, and societal resilience. Others drew on beliefs in the power of good, fate, karmic justice, or expressed trust in democratic values and international legal order.

A small number of participants professed a rationalist or skeptical view of the world, perceiving reality solely through factual circumstances without invoking faith or higher meaning. Some expressed pessimistic beliefs about the inability to influence